

giá, biểu tượng cho quyền lực và sự giàu có. Đã có thời một chiếc chiêng giá trị bằng hai con voi hoặc 20 con trâu. Vào những ngày hội, hình ảnh những vòng người nhảy múa quanh người đàn ông thổi, bên những vòng người trong tiếng chiêng vang vọng núi rừng, tạo cho Tây Nguyên một không gian lãng mạn và huyền ảo. Công nghệ do vậy góp phần tạo nên những sự thi, những áng thơ ca đậm chất văn hóa Tây Nguyên và a lãng mạn, và a hùng tráng.

Công nghệ đã đi vào sự thi Tây Nguyên như một khúc đờn tính truyền thống của loài người như này: “Hãy đánh những chiêng âm thanh như tiếng chiêng kêu trầm như tiếng. Đánh nhẹ nhàng cho gió đưa xuống đất. Đánh cho tiếng chiêng vang xa khắp nơi. Đánh cho tiếng chiêng luồn qua sàn lan đi xa. Đánh cho tiếng chiêng vượt qua nhà vượt lên trời. Đánh cho khế trên cây cũng quên bám chặt vào cành để phi ngã xuống đất. Đánh cho ma quỷ mê mẩn nghe tiếng quên làm hại con người. Đánh cho chuột sóc quên đào hang, cho rắn nếm ngay đất, cho thỏ phi giết mình, cho hổ u nai đừng nghe quên ăn cỏ, cho tất cả chúng còn lại nghe tiếng chiêng của Đam San...”.

Tồn tại trên mảnh đất Tây Nguyên hùng vĩ đã hàng ngàn đời nay, nghệ thuật công nghệ chiêng đã phát triển đến một trình độ cao. Công nghệ Tây Nguyên rất đa dạng, phong phú.

Hiện nay, tất cả hầu hết các buôn làng Tây Nguyên đều có những điệu công nghệ phức tạp và điệu giao trong sinh hoạt công nghệ, trong dịp hội hè. Vào ngày lễ tết, hình thức quen thuộc ""bên ngoài là thiêng, những vòng người say sưa múa hát trong tiếng công nghệ vang điệu núi rừng"" là xuất hiện trên khắp các buôn làng. Các nghệ nhân dân gian di chuyển công nghệ công nghệ kết hợp với nhau rất hài hòa, tạo nên những bản nhạc với các tiết tấu, hòa thanh rất phong phú, mang sắc thái riêng với muôn vàn cung bậc. Mọi dân tộc đều có những bản nhạc công nghệ riêng điệu di chuyển với điệu thiên nhiên, khát vọng của con người... Người Giarai có các bài chiêng Juan, Trum vang... Người Bana có các bài chiêng: Xa Trắng, Sakapo, Atâu, Tờ rờ i... Âm thanh của công nghệ còn là chót men lôi cuốn gái trai vào những điệu múa hào hùng của công nghệ điệu trong những ngày hội của buôn làng. Đây là sinh hoạt văn hóa dân gian nổi bật nhất của dân tộc Tây Nguyên.

Âm nhạc của công nghệ Tây Nguyên thể hiện trình độ điều khiển của người chơi trong việc áp dụng những kỹ năng đánh chiêng và kỹ năng chót tác. Tất cả chức năng chiêng đều biến thành dàn nhạc, cách chơi, cách trình diễn, những người dân đều không qua trường lớp đào tạo và trình độ của những cách chơi điều khiển tuy rất cao. Với người Tây Nguyên, công nghệ và văn hóa công nghệ là tài sản vô giá. Âm nhạc công nghệ Tây Nguyên không những là một giá trị nghệ thuật đã tồn tại lâu đời của những xã hội mà còn là một tinh thần thiêng sông núi qua bao thế hệ. Công nghệ Tây Nguyên không chỉ có ý nghĩa và một vị trí cũng như những giá trị nghệ thuật thuần túy mà nó còn là "tiếng nói" của con người và của thần linh theo quan niệm "vạn vật hữu linh".

Một mặt dàn công nghệ là tiếng nói tâm linh, tâm hồn của người Tây Nguyên, điệu di chuyển những niềm vui, nỗi buồn trong cuộc sống lao động và sinh hoạt hàng ngày của họ. Các tiết của người Tây Nguyên sống động công nghệ theo cách thức riêng biệt của những bản nhạc của riêng dân tộc mình. Trải qua bao năm tháng, công nghệ đã trở thành nét văn hóa đặc trưng, đầy sức quyến rũ. Công nghệ chính là cuộc sống của người Tây Nguyên. Nghe công nghệ thì thấy điệu của không gian sẵn bản, không gian làm rực rỡ, không gian là hội... Tây Nguyên.

Mọi dân tộc, mọi vùng miền đều có những điệu riêng của công nghệ. Công nghệ có thể điệu của dùng điệu, hoặc dùng theo dàn, theo bản từ 2 đến 12 chiêng, cũng có bản 18 đến 20 chiêng như bản chiêng của người Giarai. Dàn công nghệ Tây Nguyên điệu của thể thức như một dàn nhạc có thể di chuyển với những bản nhạc đa âm với các hình thức hòa điệu khác nhau. Điệu của điệu trong dàn nhạc này mang người chơi đánh một chiêng công nghệ, hoặc chiêng (công nghệ là loại có núm, chiêng không có núm).

Trong lĩnh vực Văn hóa Công nghệ Tây Nguyên là kiệt tác văn hóa phi vật thể của nhân loại, ông Koichiro Matsuura - Tổng Giám đốc UNESCO đã phát biểu: "Tôi đã điệu của thể thức"

loại hình âm nhạc công chiêng riêng biệt của Việt Nam và cũng được thầy nghệ nhân cồng rập đúc đúc trong dàn nhạc công chiêng của các dân tộc Tây Nguyên. Đây là nét văn hóa truyền thống riêng của Việt Nam, rất tuyệt vời và đáng sức. Vì công nhận Danh hiệu Kiệt tác di sản văn hóa phi vật thể và truyền khẩu của nhân loại để với Văn hóa Công chiêng Tây Nguyên là rất xứng đáng”.

Theo (vanhoavietnam.vn)